

ภารกิจสำคัญสำหรับผู้นำคนใหม่ของยูเอ็นเอดส์

อุดม ลิขิตวรรณวุฒิ

สำหรับผู้ติดตามข่าวการเมืองด้านเอดส์แล้วคงพอรู้ว่าโครงการโรคเอดส์แห่งสหประชาชาติ หรือที่เรียกกันว่า ยูเอ็นเอดส์ (The Joint United Nations Programme on HIV/AIDS - UNAIDS) กำลังหาผู้อำนวยการคนใหม่แทนนาย มิเชล ซิดิเบ (Michel Sidibé) ที่เป็นผู้อำนวยการคนที่สองของ UNAIDS ที่ต้องลาออกเมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมาซึ่งเป็นการลาออกก่อนครบวาระ (มกราคม 2563) หลายเดือน¹

การลาออกก่อนกำหนดของ มิเชล ซิดิเบ ถึงแม้ว่าข่าวที่เกี่ยวข้องจะเรียกว่าเป็นการลาออกอย่างกะทันหัน แต่ผู้สนใจและติดตามเรื่องนี้เป็นจำนวนมากมองว่าการลาออกครั้งนี้เป็นการลาออกที่ซ้าเกินไปเสียมากกว่าเพราะมีการเรียกร้องให้ มิเชล ซิดิเบ ลาออกมาหลายเดือนแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคมปีที่ผ่านมามาหลังจากที่คณะผู้เชี่ยวชาญอิสระที่ได้รับมอบหมายจากยูเอ็นเอดส์ให้ไต่สวนเกี่ยวกับการล่วงละเมิดต่างๆรวมถึงการล่วงละเมิดทางเพศและการระรานกั่นแกล้ง ในสำนักงานใหญ่ของยูเอ็นเอดส์มีรายงานออกมาที่ยืนยันว่าผู้บริหารระดับสูงของยูเอ็นเอดส์รวมถึงผู้อำนวยการมีส่วนที่ทำให้ ยูเอ็นเอดส์มีวัฒนธรรมที่เพิกเฉยต่อการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด การระรานกั่นแกล้งและการล่วงละเมิดทางเพศ และคณะผู้เชี่ยวชาญไม่มีความเชื่อมั่นในผู้นำของยูเอ็นเอดส์คนปัจจุบันว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรที่ตนเองมีส่วนทำให้เกิดขึ้นได้จึงแนะนำต่อคณะกรรมการของยูเอ็นเอดส์ที่เกี่ยวกับการจัดการปกครองของยูเอ็นเอดส์ (UNAIDS Programme Coordinating Board - PCB) ว่ายูเอ็นเอดส์จำเป็นต้องเปลี่ยนผู้นำคนใหม่²

ผู้นำบกพร่อง: ผู้ชายเป็นใหญ่

ข่าวเกี่ยวกับการคุกคาม/ล่วงละเมิดทางเพศโดยผู้บริหารระดับสูงของยูเอ็นเอดส์เริ่มปรากฏในสื่อต่างๆประมาณต้นปี 2561 (2018) แต่เหตุการณ์เช่นนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับยูเอ็นเอดส์ หลังจากที่เจ้าหน้าที่ผู้ถูกล่วงละเมิดเปิดเผยการล่วงละเมิดที่เกิดขึ้นกับตนแล้ว มีเจ้าหน้าที่ผู้หญิงอีกจำนวนหนึ่งเปิดเผยว่าตนประสบกับเหตุการณ์ทำนองเดียวกันก่อนเหตุการณ์ล่าสุดมาหลายปีแล้ว และในบางกรณีที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นคนล่วงละเมิดเป็นบุคคลคนเดียวกัน กรณีล่วงละเมิดทางเพศเหล่านี้ถูกรายงานโดยสื่อมวลชนสำคัญของโลกหลายแห่ง รวมถึง The New York Times ของสหรัฐอเมริกา และ The Guardian ของอังกฤษ และโดยสำนักข่าวทีวีรวมถึง CNN และ Al Jazeera

ยูเอ็นเอดส์เป็นหน่วยงานที่อ้างเสมอว่าเป็นองค์กรระดับโลกที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิของผู้หญิง ดังนั้นเมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศในองค์กรจึงเป็นสิ่งที่คาดกันว่าผู้นำองค์กรจะต้องให้ความสำคัญและจัดการกับการร้องเรียนอย่างเป็นธรรมและเร่งด่วน แต่เมื่อมีคนเปิดเผยเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศในยูเอ็นเอดส์รวมถึงการระรานกั่นแกล้งผู้ที่ร้องเรียนให้องค์กรจัดการกับกรณีละเมิดที่เกิดขึ้น สิ่งที่มีเชล ซิดิเบ ทำ เช่น อ้างว่าต้องการปกป้องความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของผู้เสียหายจึงไม่เอ่ยถึงกรณีการล่วงละเมิดจนกระทั่งผู้ถูกละเมิดเปิดเผยตัวเองแล้ว หรืออ้างว่าไม่สามารถทำการ

ผู้อำนวยการยูเอ็นเอดส์คนใหม่ควรเป็นผู้มีความกล้าและความสามารถที่จะลงเอยยูเอ็นเอดส์และผนวกมันเข้ากับองค์การอนามัยโลกได้

ไต่สวนเกี่ยวกับกรณีล่วงละเมิดอย่างเป็นทางการได้เพราะผู้ถูกละเมิดปล่อยให้เวลาผ่านไป 18 เดือนก่อนที่จะเปิดเผยเรื่องนี้ซึ่งเกินเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการร้องเรียนอย่างเป็นทางการสำหรับกรณีเช่นนี้ หรือพยายามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการสอบสวนหรือพยายามติดสินบนโดยการเสนอปรับตำแหน่งของผู้ถูกละเมิดให้สูงขึ้นเพื่อให้ยอมความไม่เอาเรื่อง หรือการกล่าวเสีย

สินที่ประมุของค์กรว่าผู้หญิงที่กล่าวหาการล่วงละเมิดต้องการคำตอบแทนจากองค์กร และผู้หญิงที่เปิดเผยเกี่ยวกับกรณีล่วงละเมิดเป็นคนไม่มีจริยธรรม เป็นต้น³

การจัดการกับเหตุการณ์เหล่านั้นของมิเชล ซิดิเบ ถูกวิจารณ์ว่าเป็นการแสดงถึงภาวะผู้นำที่บกพร่อง (defective leadership) และในรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญอิสระที่ไต่สวนเกี่ยวกับเรื่องนี้ระบุว่ามิเชล ซิดิเบ ทำให้การทำงานของยูเอ็นเอดส์เป็นแบบผู้ชายเป็นใหญ่ และซิดิเบ ส่งเสริมลัทธิบูชาตัวบุคคล (cult of personality) ที่ตัวเองเป็นหัวหน้าเผ่าที่มีอำนาจสูงสุด ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้ไม่มีทางแก้ได้หากว่าซิดิเบ ยังคงเป็นผู้นำอยู่

ถึงแม้ว่ารายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญจะระบุอย่างชัดเจน และมีเสียงเรียกร้องจากบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านเอดส์มากมายให้มิเชล ซิดิเบ ลาออกตั้งแต่เมื่อมีการเปิดเผยเกี่ยวกับกรณีล่วงละเมิดและความ

¹ จาก Damaged in Scandal, Head of U.N. AIDS Agency Resigns Suddenly โดย Rick Gladstone ใน <https://www.nytimes.com/2019/05/08/world/africa/un-aids-workplace-harassment.html>

² จาก Report on the work of the Independent Expert Panel on Prevention of and response to harassment, including sexual harassment; bullying and abuse of power at UNAIDS Secretariat ที่เสนอให้แก่ UNAIDS Programme Coordination Board Bureau เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2018 เผยแพร่ใน https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/report-iep_en.pdf

³ จาก UN agency chief under pressure to quit over handling of sexual assault inquiry โดย Rebecca Ratcliffe ใน <https://www.theguardian.com/global-development/2018/apr/13/un-agency-chief-michel-sidibe-under-pressure-to-quit-over-handling-of-sexual-assault-inquiry-luiz-loures>

พยายามของผู้นำองค์กรที่จะปกป้องหรือปกป้องผู้กระทำผิดเมื่อกลางปี 2561 ก่อนหน้าที่จะมีคณะผู้เชี่ยวชาญจะส่งมอบรายงานการไต่สวนให้แก่คณะกรรมการของยูเอ็นเอ็ดส์ก็ตาม แต่มีเซล ซิดิเบ ก็ยังพยายามยึดเกาะตำแหน่งต่อไป

หลังจากที่มีการเผยแพร่รายงานการไต่สวนต่อสาธารณะ (ซึ่งเป็นข้อแนะนำหนึ่งของรายงาน) มีเซล ซิดิเบ จึงแจ้งแก่คณะกรรมการของยูเอ็นเอ็ดส์ว่าจะลาออกในเดือนมิถุนายน 2562

ต่อการตัดสินใจอยู่ในตำแหน่งต่อไปของ มีเซล ซิดิเบ นี้ สวีเดนซึ่งเป็นประเทศบริจาคเงินหลักของยูเอ็นเอ็ดส์ได้แสดงความเห็นด้วยกับการเรียกร้องให้ มีเซล ซิดิเบ ออกจากตำแหน่งทันที รัฐมนตรีกระทรวงความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาของประเทศเอชไอวีสวีเดนไม่มีความเชื่อมั่นใน มีเซล ซิดิเบ และเห็นว่าเขาต้องออกจากตำแหน่งทันที ซึ่งสวีเดนจะระงับการบริจาคเงินให้แก่ยูเอ็นเอ็ดส์ไว้ก่อนจนกว่า มีเซล ซิดิเบ จะพ้นจากตำแหน่ง⁴

นอกจากนั้นแล้วนักเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเอชไอวีเอดส์ในอังกฤษยังเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีของประเทศนางเทเรซ่า เมย์ (Theresa May) ให้ผลักดันยูเอ็นเอ็ดส์ให้ปลด มีเซล ซิดิเบ ออกจากตำแหน่งด้วย และองค์กรด้านเอดส์ของประเทศอาฟริกาใต้และสหรัฐอเมริกาได้เขียนจดหมายถึงเลขาธิการขององค์กรสหประชาชาติให้จัดการกับเรื่องนี้ด้วย และในการประชุมเอดส์โลกเมื่อปี 2561 ที่ผ่านมานักเคลื่อนไหวด้านเอชไอวีและสิทธิผู้หญิงจากอาฟริกา 23 คนทำการประท้วง มีเซล ซิดิเบ ในขณะที่ มีเซล ซิดิเบ กำลังจะพูดในช่วงสุดท้ายของเวทีเปิดการประชุม ผู้ประท้วงระบุว่า มีเซล ซิดิเบ เป็นผู้ที่ทำให้การล่วงละเมิดทางเพศเกิดขึ้นได้ในองค์กรรวมถึงปกป้องผู้ล่วงละเมิดด้วย⁵ (ภาพซ้ายมือโดยนักบรรณาธิการหญิงชาวอาฟริกาใต้ ซึ่ง มีเซล ซิดิเบ ยืนอยู่บนเวทีด้านหลังผู้ประท้วง)

กรณีเหล่านี้ไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะยูเอ็นเอ็ดส์เท่านั้น เมื่อกรณีเช่นนี้เป็นข่าวและเป็นที่รู้จักกัน การสืบสวนของสื่อมวลชนต่างๆพบว่าปัญหาเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศและการใช้อำนาจในทางที่ผิดนั้นเกิดขึ้นในหน่วยงานอื่นๆขององค์กรสหประชาชาติด้วยเช่นกัน

นอกจากการประท้วงที่การประชุมเอดส์โลกแล้วยังมีการประท้วง มีเซล ซิดิเบ ที่สำนักงานใหญ่ของยูเอ็นเอ็ดส์ ที่เจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์หลายครั้งในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา

ความน่าเชื่อถือและอนาคตของยูเอ็นเอ็ดส์

กรณีการล่วงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นหลายครั้งและไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้อง และวัฒนธรรมขององค์กรที่ส่งเสริมการระรานกันแก่งผู้ที่เปิดเผยมการกระทำผิดตลอดจนความพยายามปกป้องผู้กระทำความผิดและบั่นทอนชื่อเสียงของผู้ร้องเรียน และการบริหารองค์กรแบบหัวหน้าเผ่าปกครองลูกเผ่าของ มีเซล ซิดิเบ ในช่วงเกือบสิบปีที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อผู้บริการระดับสูงของยูเอ็นเอ็ดส์และต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือองค์กรด้วย

หลังจากที่ มีเซล ซิดิเบ ลาออก คำถามเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมียูเอ็นเอ็ดส์อีกต่อไป รวมถึงผู้ที่มารับตำแหน่งต่อจาก มีเซล ซิดิเบ และหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความท้าทายของผู้อำนวยการยูเอ็นเอ็ดส์คนต่อไปก็เริ่มโผล่ออกมาในสื่อสารณชนและสื่อสังคมต่างๆ

การอภิปรายเกี่ยวกับอนาคตของยูเอ็นเอ็ดส์เริ่มโดยนายโรเบิร์ต เยตส์ (Robert Yates) ผู้อำนวยการของการแสดงความคิดเห็นทางนโยบายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพถ้วนหน้า (UHC Policy Forum) ของศูนย์ความมั่นคงเกี่ยวกับสุขภาพของโลก (Center on Global Health Security) ภายใต้ชัทธัมเฮ้าส์ (Chatham House) ที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอิสระของอังกฤษที่ใช้สื่อสังคม twitter post ระบุว่าคุณสมบัติที่สำคัญของผู้อำนวยการยูเอ็นเอ็ดส์คนใหม่ควรเป็นความกล้าและ

⁴ จาก The New York Times อ้างถึงในหมายเหตุ 1 ข้างบน

⁵ จาก UNAIDS chief confronted by anti-harassment protestors on stage in Amsterdam โดย Sophie Edwards ใน <https://www.devex.com/news/unaid-chief-confronted-by-anti-harassment-protestors-on-stage-in-amsterdam-93168>

ความสามารถที่จะลงเอยยูเอ็นเอ็ดส์และผนวกมันเข้ากับองค์การอนามัยโลกได้ (Courage and ability to wind up the organization and integrate it to WHO) และเสริมด้วยการแนะนำว่างบประมาณหลายสิบล้านหรือหลายร้อยล้านเหรียญที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการดำเนินงานแบบราชการของหน่วยงานสหประชาชาติหนึ่งหน่วยงานน่าจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการต่อสู้กับเอชไอวีอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างเท่าเทียมกันภายในหน่วยงานอื่นๆจะดีกว่า⁶ และเนื่องจากความเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอิสระ (independent think tank) จึงดูเหมือนว่าความเห็นดังกล่าวเป็นความเห็นที่แท้จริงไม่มีความลำเอียงเข้าข้างองค์การอนามัยโลกหรือเป็นความเห็นที่มีอคติต่อยูเอ็นเอ็ดส์

ความเห็นดังกล่าวมีคนเห็นด้วยพอสมควร คนหนึ่งที่สะท้อนความเห็นเช่นนั้นทันทีคือนายแอนโทนี่ คอสเทลโล (Anthony Costello) อดีตเจ้าหน้าที่อาวุโสขององค์การอนามัยโลกที่เสริมด้วยการตั้งคำถามว่าทำไมต้องมียูเอ็นเอ็ดส์ที่แยกต่างหากจากองค์การอนามัยโลกที่มีสำนักงานตั้งอยู่ฝั่งตรงกันข้ามถนนเพียงไม่ถึง 100 เมตร และห่างจากกองทุนโลก (Global Fund) เพียง 500 เมตร? ทำไมไม่รวมองค์กรทั้งสามเข้าด้วยกันที่มีงบประมาณดำเนินการสำหรับเรื่องสุขภาพระดับโลกและขึ้นอยู่กับการประชุมของสมัชชาอนามัยโลก (World Health Assembly)

เมื่อคำนึงถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพในระดับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปมากจากยี่สิบกว่าปีก่อนเมื่อมีการจัดตั้งยูเอ็นเอ็ดส์ ซึ่งเมื่อเทียบกับตอนต้นของการระบาดของเอชไอวีแล้ว ในปัจจุบันมีคนจำนวนหลายสิบล้านคนที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสที่ทำให้มีชีวิตที่ปลอดภัยจากการเจ็บป่วยและตายจากเอ็ดส์และสามารถมีชีวิตอยู่ได้ต่อไปจนถึงวัยชราซึ่งต่างจากสมัยแรกเป็นอย่างมาก ดังที่ผู้เขียนเห็นด้วยกับการยุบหรือรวมยูเอ็นเอ็ดส์เข้ากับองค์การอนามัยโลกจำนวนหนึ่งที่ยกตัวอย่างว่า ในทวีปอาฟริกาที่ระบบสุขภาพและความครอบคลุมของบริการเกี่ยวกับสุขภาพยังไม่ดีเหมือนกับทวีปอื่นนั้น ประมาณ 60% ของผู้มีเอชไอวีในอาฟริกาได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสแล้ว แต่คนในอาฟริกาที่ป่วยด้วยโรคอื่นที่ไม่ใช่โรคติดต่อ เช่น เบาหวาน และความดันสูง ที่ได้รับการรักษานั้นมีไม่ถึง 5%

เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพระดับโลกที่หลายโรคไม่ได้รับความสนใจและการตอบสนองเท่าที่ควรนั้น โรเบิร์ต เยตส์กล่าวว่า การแก้ไขปัญหายูเอ็นเอ็ดส์ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีความสำเร็จเป็นอย่างมาก แต่การตายก่อนวัยอันควรจากโรคอื่นที่ไม่ใช่โรคติดต่อ เช่น โรคหลอดเลือดสมองแตกหรือตีบตัน (stroke) หัวใจวาย เบาหวาน และโรคปอด นั้นเพิ่มมากขึ้นทั่วโลกทั้งในประเทศที่ยากจนและประเทศที่ร่ำรวย ดังนั้น สมควรหรือไม่ที่จะต้องมืองค์กรของสหประชาชาติหนึ่งองค์กรที่อุทิศทุ่มเทให้กับการแก้ไขปัญหายูเอ็นเอ็ดส์เพียงปัญหาเดียวแทนที่จะให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพที่ครอบคลุม (universal health coverage) ที่ตอบสนองต่อความจำเป็นของคนจำนวนมากที่ไม่มีปัญญาจ่ายได้ซึ่งงบประมาณที่จัดสรรให้แก่อูเอ็นเอ็ดส์ควรนำมาใช้สำหรับการดูแลสุขภาพถ้วนหน้าจะดีกว่า⁷ และปิดท้ายด้วยว่าเขาไม่ได้ดูถูกราคาของยูเอ็นเอ็ดส์ แต่ความเห็นของเขานั้นเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันที่ทรัพยากรเกี่ยวกับสุขภาพระดับโลกมีจำกัดและลดลงในขณะที่การแข่งขันมีมากขึ้นเนื่องจากแต่ละโรคและแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างทำงานแยกกันเป็นส่วนๆอย่างโดดเดี่ยวอยู่ในโลกของใครของมัน

ทำไมโลกจำเป็นต้องมียูเอ็นเอ็ดส์และยูเอ็นเอ็ดส์จะสอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของโลกอย่างไร

ภารกิจสำคัญของผู้อำนวยการยูเอ็นเอ็ดส์คนใหม่

ในวารสาร The Lancet ฉบับที่ 394 วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 มีบทความแสดงความเห็นเกี่ยวกับผู้นำคนใหม่ของยูเอ็นเอ็ดส์ โดย ดร. ริชาร์ด ฮอร์ตตัน (Dr. Richard Horton) บรรณาธิการของวารสาร⁸

บทความแสดงความเห็นกล่าวว่ากรณีลวงละเมิดทางเพศและการจัดการปัญหาเหล่านั้นของยูเอ็นเอ็ดส์ไม่เพียงแต่ทำให้ชื่อเสียงขององค์กรเสียหายเท่านั้น กรณีเหล่านั้นยังอาจมีผลต่อการคงอยู่ของยูเอ็นเอ็ดส์ด้วยโดยเอ่ยถึงความเห็นของผู้นำทางสาธารณสุขโลกที่เอ่ยไปแล้วสองคนข้างบน และเอ่ยถึงความเห็นของอดีตผู้อำนวยการขององค์กรยูนิเซฟ (UNICEF - กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ) ที่แสดงความเห็นทำนองเดียวกันว่าเป็นเวลาที่ต้องตั้งคำถามเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมียูเอ็นเอ็ดส์อีกต่อไปแล้ว และบทบรรณาธิการเสริมว่าถึงแม้ว่ายูเอ็นเอ็ดส์จะมีประวัติการทำงานที่รุ่งโรจน์ก็ตามแต่สำหรับผู้ติดตามการทำงานของยูเอ็นเอ็ดส์จำนวนหนึ่งคิดว่าในปัจจุบันยูเอ็นเอ็ดส์ก็เป็นเพียงแค่ประวัติศาสตร์เท่านั้น และ ลอรี การ์เร็ตต์ (Laurie Garrett) นักเขียนเกี่ยวกับสุขภาพของโลกที่ได้รางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer Prize) มีความ

⁶ จาก Selection Of New UNAIDS Executive Director Raises Larger Questions About Agency's Purpose & Direction โดย Elaine Ruth Fletcher ใน <https://www.healthpolicy-watch.org/selection-of-new-unaid-executive-director-raises-larger-questions-about-agencys-purpose-direction/>

⁷ ใน Selection Of New UNAIDS Executive Director Raises Larger Questions About Agency's Purpose & Direction ที่อ้างถึงข้างบน ผู้เขียนระบุว่าสำหรับปี 2018 ยูเอ็นเอ็ดส์มีงบประมาณทั้งหมด 242 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งจากจำนวนดังกล่าว 140 ล้านดอลลาร์ (57.8%) เป็นงบประมาณสำหรับสำนักงานสาขาของยูเอ็นเอ็ดส์ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และผู้เขียนอธิบายเพิ่มว่ายูเอ็นเอ็ดส์มีสำนักงานใน 70 ประเทศทั่วโลก และ 70% ของเจ้าหน้าที่ยูเอ็นเอ็ดส์เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานย่อยเหล่านั้น

⁸ จาก Who should lead UNAIDS? โดย Richard Horton ใน [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(19\)31563-6/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(19)31563-6/fulltext)

เห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าคณะกรรมการที่เลือกผู้อำนวยการคนใหม่ของยูเอ็นเอ็ดส์จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าทำไม โลกจำเป็นต้องมียูเอ็นเอ็ดส์ และยูเอ็นเอ็ดส์จะสอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของโลกอย่างไร

ดร. ริชาร์ด ฮอร์ดตัน กล่าว ในบทบรรณาธิการว่าผู้อำนวยการคนใหม่ของยูเอ็นเอ็ดส์ต้องมีคุณสมบัติห้าประการ คือ ประการแรกผู้อำนวยการยูเอ็นเอ็ดส์คนต่อไปจะต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์น่าเชื่อถือมีคุณธรรม (personal integrity) ที่จะฟื้นฟูความน่าไว้วางใจและความน่าเชื่อถือขององค์กรที่เสียหายไปแล้ว และทำให้รัฐบาลต่างๆ มีความมั่นใจที่จะลงทุนในการทำงานแก้ไขปัญหาเอ็ดส์ต่อไป คุณสมบัติที่สองจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเอ็ดส์เพื่อที่จะสามารถใช้หลักฐานเป็นฐานรองรับของการณรงค์ทางการเมือง คุณสมบัติที่สามจะต้องสาธิตความสามารถในการเป็นตัวแทนของภาคประชาชนและทำงานร่วมมือกับภาคประชาสังคมได้ คุณสมบัติสี่จะต้องแสดงถึงความมุ่งมั่นต่อกลุ่มประชากรที่มีความเปราะบางกลุ่มต่างๆ และคุณสมบัติห้าที่จะต้องสามารถแสดงถึงภาวะความเป็นผู้นำเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) สำหรับองค์กรที่ใหญ่มากได้

สำหรับผู้ที่ยูเอ็นเอ็ดส์กำลังพิจารณาสำหรับผู้อำนวยการคนใหม่นั้น ยูเอ็นเอ็ดส์กล่าวว่าการสรรหา รวมถึงชื่อของคนที่เข้าชำนั้นเป็นกระบวนการภายในที่ไม่สามารถเปิดเผยได้เพราะต้องการรักษาสิทธิส่วนบุคคลและความลับของบุคคลที่กำลังถูกพิจารณาอยู่ แต่ในบทบรรณาธิการและในข่าวอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีการเอ่ยถึงผู้ที่เข้าช่าย 5 คนที่กำลังได้รับการพิจารณาอยู่ คนทั้งห้าได้แก่

ศ. สาลิม अबดุล คาริม (Prof. Salim Abdool Karim) ผู้อำนวยการศูนย์สำหรับโครงการเอ็ดส์เพื่อการวิจัยในแอฟริกาใต้ (the Centre for the AIDS Programme of Research in South Africa - CAPRISA) ซึ่ง ดร. ริชาร์ด ฮอร์ดตัน กล่าวว่า เป็นนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเอชไอวีที่เป็นที่นับถือกันมากและมีผลงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการทำงานทางคลินิก

ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อรายชื่อสองได้แก่ นพ. สานี อลิยู (Dr. Sani Aliyu) ผู้อำนวยการขององค์กรแห่งชาติเพื่อควบคุมเอ็ดส์ (National Agency for the Control of AIDS) ของประเทศไนจีเรีย และเป็นผู้นำในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเอ็ดส์ของไนจีเรีย ในยุคที่การเมืองของไนจีเรียมีแต่ความปั่นป่วน

ผู้ที่ได้รับการพิจารณาอีกคนได้แก่ ศ. คริส เบเยอร์ (Prof. Chris Beyer) อดีตประธานสมาคมเอ็ดส์นานาชาติ (the International AIDS Society) และศาสตราจารย์ด้านสาธารณสุขและสิทธิมนุษยชนของวิทยาลัยสาธารณสุข จอห์น ฮอปกินส์ บลูมเบิร์ก (Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health) ที่มีผลงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนของชุมชนคนเปราะบาง ในหลายประเทศในเอเชีย แอฟริกา ลาตินอเมริกา รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา

คนที่ได้รับการเสนอคนที่ 4 เป็นผู้หญิงเพียงคนเดียว คือ วินนี เบียนยิม่า (Winnie Byanyima) จากประเทศคูแวนดา ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการองค์กรออกแคมป์ (Oxfam International) และมีประสบการณ์ในการบริหารงานองค์กรที่มีความสลับซับซ้อนอยู่แล้ว รวมทั้งเป็นนักการเมืองมาก่อน

และผู้ที่ได้รับการพิจารณาคนที่ 5 คือ นพ. เบร์นาร์ด โยฟิคุ (Bernard Haufiku) มีประสบการณ์บริหารองค์กรระดับประเทศเพราะเป็นอดีตรัฐมนตรีสาธารณสุขและบริการสังคมของประเทศนามิเบีย

(จากทั้งห้าคนมีผู้หญิงเพียงคนเดียว และมีเพียงคนเดียวคือ ศ. คริส เบเยอร์ ที่มาจากประเทศที่ถือว่าเจริญแล้ว และเป็นเพียงคนเดียวที่เป็นคนผิวขาว การที่เป็นผู้ชายเพียงคนเดียวที่มาจากประเทศร่ำรวยทางเศรษฐกิจและเป็นคนผิวขาวอาจเป็นปัจจัยถ่วงที่ทำให้ ศ. คริส เบเยอร์ ไม่ได้รับเลือกก็ได้ แต่ในทางตรงกันข้าม การเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียว แต่มีประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากผู้เข้าช่ายคนอื่น เช่น เป็นนักการเมือง มีพื้นฐานการศึกษาด้านวิศวกรรมอากาศยาน (aeronautical engineering) และเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กรสาธารณสุขไม่แสวงหากำไรที่มีประวัติการทำงานที่ดีมาก และถึงแม้ว่าจะไม่มีประสบการณ์หรือคุณวุฒิโดยตรงที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ดังเช่นผู้ที่เข้าช่ายอีกสี่คนก็ตาม ประสบการณ์และคุณวุฒิที่แตกต่างนี้อาจเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้เธอเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดขณะนี้ - ความเห็นส่วนตัวของผู้สรุป)

เมื่อผู้ที่ได้รับการพิจารณาทั้งห้าถูกสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวจะเสนอผู้ที่ได้รับการพิจารณาไม่เกินสามคนให้เลขาธิการของสหประชาชาติตัดสินใจเลือกผู้อำนวยการคนใหม่

ดังที่เอ่ยมาแล้ว กระบวนการพิจารณาผู้อำนวยการยูเอ็นเอ็ดส์คนใหม่เป็นกระบวนการปิด ไม่มีการเปิดเผยรายชื่อผู้ที่ได้รับการพิจารณาต่อสาธารณชน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือสาธารณชนอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อผู้ที่ได้รับการพิจารณา และความคิดเห็นของคณะกรรมการที่พิจารณาถือว่าเป็นความลับ รายงานของการประชุมเพื่อพิจารณา จะไม่มีการเปิดเผยภายหลัง และการคัดเลือกเป็นการแต่งตั้งไม่ใช่การเลือกตั้ง กระบวนการทั้งหมดถูกวิพากษ์วิจารณ์เช่นกันและถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ยูเอ็นเอ็ดส์ประสบอยู่ในรอบปีที่ผ่านมา

สิ่งที่น่าสังเกตและสำคัญอีกอย่างคือ การนิ่งเงียบของนายแอนโทนีโอ กูเทเรส (António Guterres) เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ (UN Secretary-General) เกี่ยวกับเรื่องนี้ เมื่อนักณรงค์จากแอฟริกาใต้และองค์กรสาธารณสุขเกี่ยวกับเอชไอวีจากสหรัฐอเมริกาและโครงการณรงค์เพื่อยุติการล่วงเกินทางเพศและการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศโดยบุคลากรขององค์การสหประชาชาติ (AIDS-Free World's Code Blue Campaign to end impunity for sexual exploitation and abuse by UN personnel) ทำหนังสือร้องเรียนถึง แอนโทนีโอ กูเทเรส ให้จัดการกับปัญหาของยูเอ็นเอ็ดส์ที่เกิดขึ้น ในฐานะหัวหน้าใหญ่ของสหประชาชาติซึ่งในทางโครงสร้างแล้วเป็นองค์กรที่กำกับตรวจสอบและรับผิดชอบ

การทำงานของยูเอ็นเอตส์ (และ มิเชล ซิตีเบ) โดยตรง⁹ แต่ไม่มีคำตอบต่อเรื่องนี้แต่อย่างใด และนายโฟรีฮาน ฮัก (Farhan Haq) โฆษกของเลขาธิการสหประชาชาติตอบคำถามของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับก็เกี่ยวกับการลาออกโดยที่ไม่ระบุเหตุผลของ มิเชล ซิตีเบ ว่าเลขาธิการสหประชาชาติไม่มีอะไรจะเพิ่มเติม และการปลดผู้อำนวยการยูเอ็นเอตส์ออกจากตำแหน่งไม่ได้ตกอยู่ภายใต้การรับผิดชอบของเลขาธิการฯ

การนิ่งเฉยของเลขาธิการสหประชาชาตินี้ตีความได้หลายอย่าง เช่น เป็นเรื่องต่ำต้อยเกินกว่าที่เลขาธิการสหประชาชาติจะต้องลดตัวลงมาจัดการตั้งนั้นให้โฆษกตอบแทนก็พอแล้ว หรือ เป็นเรื่องลำบากใจเพราะหน่วยงานสหประชาชาติหน่วยงานอื่น ๆ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน (มีการรายงานเกี่ยวกรณีล่วงเกินทางเพศและการใช้อำนาจในทางที่ผิดในยูนิเซฟ ในโครงการสิ่งแวดล้อม [United Nations Environment Programme] และใน International Civil Service Commission ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องเงินเดือนและสภาพแวดล้อมของที่ทำงานของหน่วยงานของสหประชาชาติ เป็นต้น)¹⁰ หรือ เป็นเรื่องที่เลขาธิการสหประชาชาติคนปัจจุบันไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะ มิเชล ซิตีเบ ถูกแต่งตั้งโดยเลขาธิการสหประชาชาติคนก่อน

ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามแล้วแต่ การนิ่งเฉยไม่จัดการกับเรื่องนี้อย่างทันการณ์ย่อมมีผลต่อชื่อเสียงและศรัทธาความน่าเชื่อถือของ แอนโทนี โอ กูเทเรส เช่นกัน

กรณียูเอ็นเอตส์ไม่ใช่กรณีปลาเน่าตัวเดียวเหม็นทั้งข้อง เพราะมีปลาเน่าหลายตัวและเกิดขึ้นซ้ำๆกัน และดังที่มีการรายงานในรอบปีที่ผ่านมา ช่องที่มีปลาเน่าก็มีอยู่หลายช่องและไม่ได้เป็นแต่เฉพาะหน่วยงานสหประชาชาติหรือหน่วยงานในระบบราชการเท่านั้น แม้แต่องค์กรสาธารณกุศลไม่แสวงหาผลประโยชน์หรือเอ็นจีโอ (NGO) ก็หนีไม่พ้นปัญหาทำนองนี้ได้ ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับอ็อกแฟม และชาวเกี่ยวกับเรื่องลักษณะนี้ที่องค์กรสาธารณกุศลอื่นๆถูกพาดพิง เช่น International Rescue Committee (IRC) และ Norwegian Refugee Council และ World Food Programme และ Action Against Hunger และ Care International เป็นต้น¹¹

ต่อคำถามเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมียูเอ็นเอตส์อีกต่อไปหรือไม่และควรรวมยูเอ็นเอตส์เข้ากับองค์กรอื่นหรือไม่ นั้น ดร. ริชาร์ด ฮอร์ตตัน เหยี่ยวายังคงไม่ถึงเวลา แต่ผู้นำยูเอ็นเอตส์คนใหม่จะมีภารกิจและความท้าทายที่สำคัญและเร่งด่วนมาก ในการกู้ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของยูเอ็นเอตส์คืนมา ซึ่งความเห็นดังกล่าวยังเปิดประตูให้แก่คำถามสำคัญว่าควรมีหน่วยงานสหประชาชาติหนึ่งหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหาโรคระบาดเพียงหนึ่ง โรคหรือไม่

นอกจากนั้นแล้วคงเป็นสิ่งที่คาดได้ว่าผู้อำนวยการยูเอ็นเอตส์คนใหม่จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากเลขาธิการของสหประชาชาติในการกู้ชื่อเสียงและสร้างวัฒนธรรมใหม่ในองค์กรที่จะเอื้อให้ผู้นำคนใหม่สามารถทำงานได้ตามความคาดหวัง

อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่น่ากังวลเป็นอย่างยิ่งที่ผู้อำนวยการยูเอ็นเอตส์คนใหม่จะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมากและทุ่มเททั้งเวลา ความมุ่งมั่น และทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่ในการกู้ชื่อเสียงและความจำเป็นของยูเอ็นเอตส์กลับคืนมา แทนที่จะใช้เวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ในการทำงานต่อไปข้างหน้าเพื่อยุติปัญหาเอตส์ และไม่แน่นอนว่าไม่หินก่อนมัทมานี้ จะชวนคอผู้อำนวยการยูเอ็นเอตส์ไปนานแค่ไหน และมันจะลากเอาผู้อำนวยการคนใหม่และองค์กรให้จมไปด้วยหรือไม่

⁹ อ่านจดหมายร้องเรียนของ Code Blue ได้ที่ <http://www.codebluecampaign.com/press-releases/2018/2/5>

¹⁰ จากหมายเหตุ 1 ข้างบน

¹¹ จาก UN did not name NGOs implicated in refugee sexual abuse dossier 'to protect child witnesses' โดย Jon Sharman ใน <https://www.independent.co.uk/news/world/un-sex-for-food-west-africa-refugees-ngos-abuse-exploitation-a8374451.html>